

1 Vocabularul teoriei grafurilor

- Matrici asociate

2 Structuri de date

3 Probleme de drumuri în (di)grafuri

- Traversarea (di)grafurilor

- Drumuri de cost minim

4 Exerciții pentru seminarul 4 (săptămâna 20-24 octombrie)

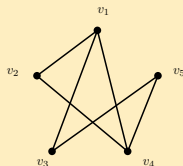
Matrici asociate - Matricea de adiacență

Fie G un graf cu $V(G) = \{v_1, \dots, v_n\}$. **Matricea de adiacență** a lui G este matricea $A = (a_{ij})_{1 \leq i, j \leq n} \in \mathcal{M}_{n \times n}(\{0, 1\})$, unde

$$a_{ij} = \begin{cases} 1, & \text{dacă } v_i \text{ și } v_j \text{ adiacente} \\ 0, & \text{altfel} \end{cases}.$$

Exemplu

Un graf și matricea sa de adiacență.

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 1 & 0 \end{bmatrix}$$

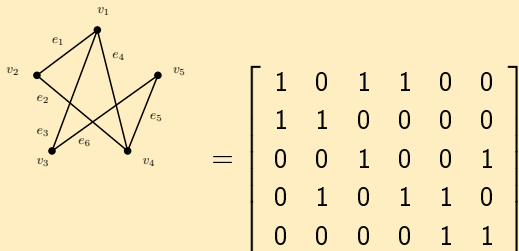
Matrici asociate - Matricea de incidență

Fie G un graf cu $V(G) = \{v_1, \dots, v_n\}$ și $E(G) = \{e_1, \dots, e_m\}$.
Matricea de incidență a lui G este matricea $B = (b_{ij})_{1 \leq i, j \leq n} \in \mathcal{M}_{n \times m}(\{0, 1\})$, unde

$$b_{ij} = \begin{cases} 1, & \text{dacă } e_j \text{ este incidentă cu } v_i \\ 0, & \text{altfel} \end{cases}.$$

Exemplu

Un graf și matricea sa de incidență.

Valorile proprii, vectorii proprii și polinomul caracteristic ale matricei de adiacență sunt numite **valorile proprii**, **vectorii proprii**, și, respectiv, **polinomul caracteristic** ale grafului corespunzător. Acestea sunt obiectele de studiu ale **teoriei spectrale a grafurilor**.

Pentru digrafuri, matrici similare pot fi definite cu elemente din $\{-1, 0, 1\}$ pentru a marca direcția arcelor.

Fie G un digraf cu $V(G) = \{v_1, \dots, v_n\}$ și $E(G) = \{e_1, \dots, e_m\}$. **Matricea de incidență nod-arc** a lui G este matricea $B = (b_{ij})_{1 \leq i, j \leq n} \in \mathcal{M}_{n \times m}(\{-1, 0, 1\})$, unde

$$b_{ij} = \begin{cases} 1, & \text{dacă } e_j \text{ este incident dinspre } v_i \\ -1, & \text{dacă } e_j \text{ este incident către } v_i \\ 0, & \text{altfel} \end{cases}.$$

Fie $G = (V, E)$ un (di)graf cu $V = \{1, 2, \dots, n\}$ și $|E| = m$.

- Orice nod $u \in V$ are o listă, $A(u)$, a vecinilor săi din G :
  - ▶ când G este graf $A(u) = N_G(u)$;
  - ▶ dacă G este digraf, atunci $A(u) = N_G^+(u) = \{v \in V : uv \in E\}$;
- Dacă G este graf, atunci fiecare muchie $uv \in E$ generează două elemente în listele de adiacență: unul în $A(u)$ și unul în $A(v)$; spațiul necesar este $\mathcal{O}(n + 2m)$.
- Dacă G este digraf, atunci spațiul necesar este $\mathcal{O}(n + m)$.
- Listele de adiacență pot fi implementate folosind liste înlănțuite sau tablouri.
- Testarea dacă un nod u este adiacent cu un altul v în G necesită $\mathcal{O}(d_G(u))$ timp, dar parcurgerea întregii mulțimi de vecini $N_G(u)$ (sau $N_G^+(u)$), pentru un nod $u \in V$, se poate face în $\Omega(d_G(u))$ (și nu în $\mathcal{O}(n)$ ca în cazul matricei de adiacență).

Traversarea (sistematică a) grafurilor (graph search, graph traversal) este o paradigmă algoritmică care specifică o metodă sistematică de a parcurge mulțimea nodurilor care pot fi accesate (atinse) pe drumuri plecând dintr-un nod fixat al (di)grafului.

Dat un (di)graf $G = (\{1, \dots, n\}, E)$ și $s \in V(G)$

generează "eficient" mulțimea

$S = \{u \in V(G) : \text{există un drum de la } s \text{ la } u \text{ în } G\}.$

G va fi reprezentat cu liste de adiacență, deoarece, în timpul procesului de traversare, trebuie manipulată în mod eficient mulțimea de vecini a nodului curent.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Proprietăți ale BFS. Nu este dificil de arătat că:

- $S = \{u \in V : label(u) \geq 0\}$;
- $\forall u \in V, label(u) = d_G(s, u)$ (distanța în G de la s la u);
- Variabila **parent** definește **arborele bfs** asociat parcurgerii din s : dacă G este graf atunci arborele bfs este un arbore parțial al componente conexe conținând s ; dacă G este digraf atunci arborele bfs este o **arborescență** (arbore cu rădăcină, orientat - arcele sunt îndreptate către exteriorul rădăcinii s).
- Complexitatea timp a $BFS(s)$ este $\mathcal{O}(n_S + m_S)$, unde $n_S = |S| \leq |V| = n$, și $m_S = |E([S]_G)| \leq |E|$ (se observă că fiecare vecin din lista de adiacență a unui nod din S este accesat o singură dată).

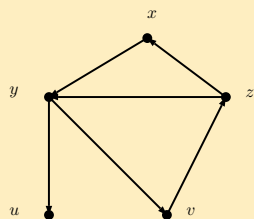
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Probleme de drumuri - Breadth-First Search (BFS)

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Exemplu

Două parcurgeri BFS ale unui aceluiași digraf (începând din z și din v):

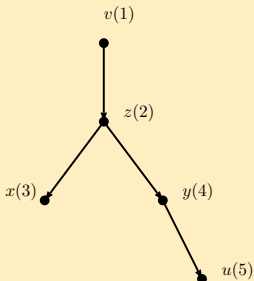
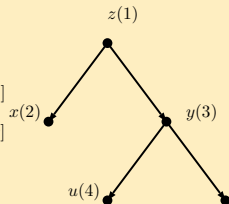
$$A(x) = [y]$$

$$A(y) = [u, v]$$

$$A(z) = [x, y]$$

$$A(u) = \emptyset$$

$$A(v) = [z]$$

(Am marcat în paranteze ordinea de vizitare.)

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Probleme de drumuri - Depth-First Search (DFS)

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

```
for  $v \in V$  do
     $label(u) \leftarrow -1$ ;  $parent(u) \leftarrow -1$ ;
 $label(s) \leftarrow 0$ ;  $parent(s) \leftarrow 0$ ;
crează o stivă  $S$  conținând  $s$ ;  $n_S \leftarrow 0$ ;
while  $S \neq \emptyset$  do
     $u \leftarrow top(S)$ ;
    if ( $(v \leftarrow next[A(u)]) \neq NULL$ ) then
        if  $label(v) < 0$  then
             $n_S ++$ ;  $label(v) \leftarrow n_S$ ;
             $parent(v) \leftarrow u$ ;  $push(S, v)$ ;
        else
             $delete(S, u)$ ;
```

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Fie $G = (V, E)$ un digraf, cu $V = \{1, \dots, n\}$.

- Fiecare arc (muchie orientată) $e \in E$ are asociat un cost $a(e) \in \mathbb{R}$ (pondere, lungime etc).
- Dacă G este reprezentat cu liste de adiacență, atunci $a(ij)$ este un câmp al elementului din lista de adiacență a lui i (reprezentând un arc ij).
- Pentru ușurința notației vom folosi reprezentarea lui G cu o matrice de cost-adiacență $A = (a_{ij})_{1 \leq i, j \leq n}$, unde

$$a_{ij} = \begin{cases} a(ij), & \text{dacă } ij \in E \\ \infty, & \text{altfel} \end{cases} .$$

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Principalele probleme de drum de cost minim

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Drumul de cost minim între două noduri.

P1 Date $G = (V, E)$ digraf; $a : E \rightarrow \mathbb{R}$; $s, t \in V, s \neq t$.

Găsiți $P_{st}^* \in \mathcal{P}_{st}$, așa încât $a(P_{st}^*) = \min \{a(P_{st}) : P_{st} \in \mathcal{P}_{st}\}$.

Drumurile de cost minim dintre un nod și toate celelalte noduri

P2 Date $G = (V, E)$ digraf; $a : E \rightarrow \mathbb{R}$; $s \in V$.

Găsiți $P_{si}^* \in \mathcal{P}_{si}, \forall i \in V$, a. î. $a(P_{si}^*) = \min \{a(P_{si}) : P_{si} \in \mathcal{P}_{si}\}$

Toate drumurile de cost minim.

P3 Date $G = (V, E)$ digraf; $a : E \rightarrow \mathbb{R}$.

Găsiți $P_{ij}^* \in \mathcal{P}_{ij}, \forall i, j \in V$, a. î. $a(P_{ij}^*) = \min \{a(P_{ij}) : P_{ij} \in \mathcal{P}_{ij}\}$

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Remarci 1

- Reprezentarea cu matrice de cost-adiacență a perechii (G, a) implică $P_{ij} \neq \emptyset, \forall i, j \in V(G)$: dacă $a(P_{ij}) < \infty$, atunci P_{ij} este un drum real în G , iar dacă $a(P_{ij}) = \infty$, atunci P_{ij} nu este un drum în G dar este un drum în digraful complet simetric obținut din G prin adăugarea tuturor arcelor lipsă (cu costuri ∞).
- Urmează că toate mulțimile din care se determină un element (drum) de cost minim în problemele P1 - P3 sunt nevide și finite și **drumurile minime cerute sunt bine definite.**
- Algoritmii pentru rezolvarea problemei P1 se pot obține din cei pentru rezolvarea problemei P2 prin adăugarea unei condiții (evidente) de oprire.
- Problema P3 poate fi rezolvată prin iterarea oricărui algoritm pentru problema P2. Vom vedea că sunt și soluții mai eficiente.

1. **Rețele de comunicare (Communication Networks)**. Digraful $G = (V, E)$ reprezintă o rețea de comunicații între nodurile din V , iar E modelează mulțimea **legăturilor orientate** dintre noduri.

- Dacă $a(e) \geq 0$ ($\forall e \in E$) reprezintă lungimea conexiunii directe dintre extremitățile lui e , atunci problemele P1 - P3 sunt **probleme de drumuri de cost minim** naturale.
- Dacă $a(e) \geq 0$ ($\forall e \in E$) reprezintă timpul necesar pentru parcurgerea conexiunii directe dintre extremitățile lui e , atunci problemele P1 - P3 **probleme pentru determinarea drumurilor celor mai rapide**.
- Dacă $a(e) \in (0, 1]$ ($\forall e \in E$) reprezintă probabilitatea funcționării corecte a conexiunii directe dintre extremitățile lui e și dacă presupunem că muchiile funcționează **independent** una de cealaltă, atunci problemele P1 - P3 sunt **probleme pentru determinarea drumurilor celor mai sigure**:

Dacă $P_{ij} \in \mathcal{P}_{ij}$ pentru o pereche $i, j \in V$, atunci **probabilitatea** ca acest drum să funcționeze corect este (datorită independenței)

$$\text{Prob}(P_{ij}) = \prod_{e \in E(P_{ij})} a(e).$$

Luând $a'(e) = -\log a(e)$,

$$\log \text{Prob}(P_{ij}) = \log \left(\prod_{e \in E(P_{ij})} a(e) \right) = - \sum_{e \in E(P_{ij})} a'(e).$$

Funcția log fiind monotonă, problemele P1 - P3 cu costurile a' , oferă **drumurile cele mai fiabile** în rețele de comunicare.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

2. **Rețele PERT - Metoda drumului critic (Critical path method - CPM).** **PERT (Path Evaluation and Review Technique)** este o metodă de a analiza (îndeosebi) îndeplinirea fiecărei sarcini dintr-un proiect mai complex.

- Fie $P = \{A_1, A_2, \dots, A_n\}$ activitățile atomice ale unui mare proiect P (n este foarte mare). $(P, <)$ este o mulțime parțial ordonată, unde $A_i < A_j$ dacă $i \neq j$ și activitatea A_j poate începe doar după ce activitatea A_i s-a terminat.
- Pentru fiecare activitate A_i , timpul necesar finalizării t_i este cunoscut (sau doar estimat).

Găsiți o planificare a activităților acestui proiect care să minimizeze durata totală până la finalizare.

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Drumuri de cost minim - Aplicații

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

- Construcția digrafului este încheiată după adăugarea unui nod s corespunzând momentului inițial al proiectului, legat prin arce $s_i p$ pentru fiecare activitate A_p (în s nu intră vreun arc) și a unui nod t corespunzând finalizării proiectului, legat prin arce $j_p t$ pentru fiecare activitate A_p (din t nu iese vreun arc). Toate aceste arce au cost 0.
- În digraful obținut **costul maxim al unui drum de la s la t este egal cu timpul minim necesar îndeplinirii în întregime a proiectului.**
- Un drum de cost maxim este numit a **drum critic** deoarece orice întârziere a unei activități de pe acest drum implică o întârziere a întregului proiect.

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

- Fie $G = (V, E)$ un digraf cu $V = \{s\} \cup V_1 \cup \dots \cup V_n \cup \{t\}$, unde $V_i = \{i^0, i^1, \dots, i^b\}$ este asociat obiectului i , $i = \overline{1, n}$.
- Arcele lui G și costurile sunt:
  - ▶ $s1^0$ și $s1^{a_1}$ cu $a(s1^0) = 0$, $a(s1^{a_1}) = p_1$ (obiectul 1 este adăugat rucsacului cu profitul p_1 și nivelul de umplere a_1 , sau nu este adăugat, cu profitul și nivelul de umplere 0).
  - ▶ $(i-1)^j i^j$ cu $a((i-1)^j i^j) = 0$, $\forall i = \overline{2, n}, \forall j = \overline{0, b}$ (obiectul i nu este adăugat rucsacului: după competarea cu primele $i-1$ obiecte și nivelul de umplere j se trece la umplerea cu primele i obiecte, fără obiectul i ; nivelul de umplere rămâne neschimbat j iar profitul adăugat este 0).
  - ▶ Dacă $j - a_i \geq 0$, atunci avem și arcul $(i-1)^{j-a_i} i^j$ cu $a((i-1)^{j-a_i} i^j) = p_i$ (se poate ajunge la nivelul de umplere j prin adăugarea obiectului i la o umplere cu primele $i-1$ obiecte, cu nivelul de umplere $j - a_i$).

- ▶ $n^j t$ cu $a(n^j t) = 0, \forall j = \overline{0, b}$.

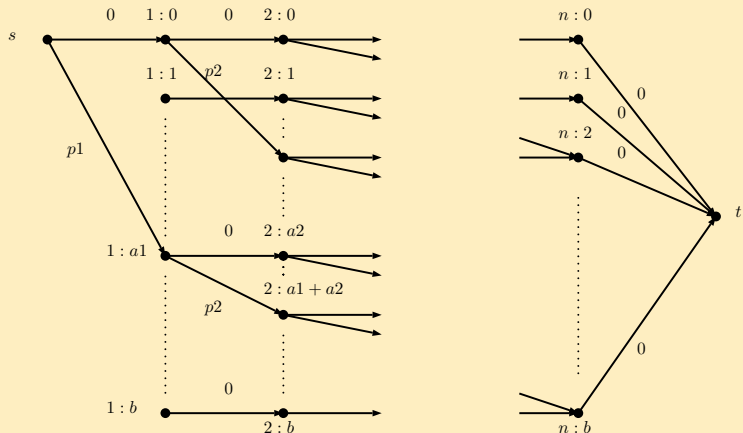
Remarci 2

- Fiecare drum de la s la t în G corespunde unei submulțimi de obiecte cu nivelul de umplere $\leq b$ și cu profitul total egal cu costul drumului. Deoarece, reciproc, fiecărei umpleri a rucsacului îi corespunde un drum de la s la t în G , urmează că problema rucsacului poate fi rezolvată prin determinarea unui drum de cost maxim în digraficul aciclic G .
- Descrierea statică dată mai sus pentru G poate fi transformată într-una procedurală, folosind programarea dinamică. Problema aceasta este NP-hard (ordinul lui G poate fi exponențial în dimensiunea problemei).

Drumuri de cost minim - Aplicații

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Exemplu

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Drumuri de cost minim - Rezolvarea problemei P2

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

P2 Dat $G = (V, E)$ digraf; $a : E \rightarrow \mathbb{R}$; $s \in V$.

Găsiți $P_{si}^* \in \mathcal{P}_{si}, \forall i \in V$, a. î. $a(P_{si}^*) = \min \{a(P_{si}) : P_{si} \in \mathcal{P}_{si}\}$

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

Teorema 1

Fie G un digraf, $s \in V(G) = \{1, \dots, n\}$ și $a : E(G) \rightarrow \mathbb{R}$, a. î.

(I) $a(C) > 0$, pentru toate circuitele C din G .

Atunci $(u_1, \dots, u_n)$ este o soluție a sistemului de ecuații

(B)
$$\begin{cases} u_s = 0 \\ u_i = \min_{j \neq i} (u_j + a_{ji}) \end{cases} \text{ dacă și numai dacă}$$

$\forall i \in V(G), \exists P_{si}^* \in \mathcal{P}_{si}$ a. î. $u_i = a(P_{si}^*) = \min \{a(P) : P \in \mathcal{P}_{si}\}$.

Drumuri de cost minim - Rezolvarea problemei P2

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru

Proof:

" $\Leftarrow$ ". Fie P_{si}^* o soluție optimă a problemei P2 și $u_i = a(P_{si}^*)$.

Ipoteza (I) implică $u_s = 0$, i.e., prima ecuație a sistemului (B) este satisfăcută. Pentru $i \neq s$, fie j penultimul nod de pe drumul P_{si}^* . Dacă P_{sj} este drumul de la s la j determinat pe P_{si}^* de j , avem

$$u_i = a(P_{si}^*) = a(P_{sj}) + a_{ji} \geq a(P_{sj}^*) + a_{ji} = u_j + a_{ji}.$$

Arătăm că $u_i = u_j + a_{ji}$. Presupunem că $u_i > u_j + a_{ji}$, i. e., $a(P_{sj}) > a(P_{sj}^*)$.

* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

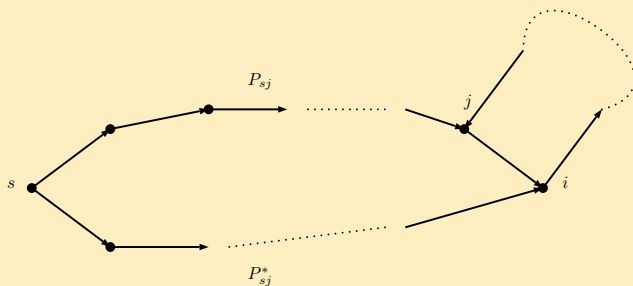

Drumuri de cost minim - Rezolvarea problemei P2

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

Cazul 2. $i \in V(P_{sj}^*)$. Fie $P_{sj}^* = P_{si} \circ P_{ij}$, cele două drumuri determinate de nodul i on P_{sj}^* . Atunci costul circuitului $C = P_{ij} \circ (j, ji, i)$ este $a(C) = a(P_{ij}) + a_{ji} = a(P_{sj}^*) - a(P_{si}) + a_{ji} = u_j + a_{ji} - a(P_{si})$ care este $\leq u_j + a_{ji} - a(P_{si}^*) = u_j + a_{ji} - u_i < 0$, contradicție (ipoteza (I) este încălcată).

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C.

Drumuri de cost minim - Rezolvarea problemei P2

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Astfel partea " $\Leftarrow$ " este demonstrată.

Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Remarca 1

Am demonstrat mai sus că dacă j este nodul dinaintea lui i pe un drum de cost minim de la s la i , atunci drumul de la s la j determinat de j de pe acest drum este un drum de cost minim de la s la j . Inductiv, urmează:

Principiul de optimalitate al lui Bellman: Dacă P_{si}^* este un drum de cost minim de la s la i , atunci $\forall j \in V(P_{si}^*)$, dacă $P_{si}^* = P_{sj} \circ P_{ji}$, atunci P_{sj} (respectiv P_{ji}) este un drum de cost minim de la s la j (respectiv de la j la i).

Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Drumuri de cost minim - Rezolvarea problemei P2

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

" $\Rightarrow$ ". Arătăm că dacă $(u_1, \dots, u_n)$ este o soluție a sistemului (B), atunci

(a) $\exists P_{si} \in \mathcal{P}_{si}$ așa încât $u_i = a(P_{si}), \forall i \in V$.

(b) $\forall i \in V, u_i = \min \{a(P) : P \in \mathcal{P}_{si}\} (= a(P_{si}))$.

(a) Dacă $i = s$, atunci $u_s = 0$ și drumul P_{ss} satisface $a(P_{ss}) = 0 = u_s$.

Dacă $i \neq s$, considerăm următorul algoritm

$v \leftarrow i; k \leftarrow 0;$

while $v \neq s$ do

find w a. î. $u_v = u_w + a_{vw}; // \exists w$ deoarece u_v satisface (B)

$i_k \leftarrow v; k ++; v \leftarrow w;$

Algoritmul determină drumul $P : (s =) i_{k+1}, i_{k+1} i_k, i_k, \dots, i_1, i_1 i_0, i_0 (= i)$ cu $P \in \mathcal{P}_{si}$ și

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Drumuri de cost minim - Rezolvarea problemei P2

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

$$\begin{aligned}a(P) &= a(i_{k+1}i_k) + \cdots + a(i_1i_0) = \\& (u_{i_k} - u_{i_{k+1}}) + (u_{i_{k-1}} - u_{i_k}) + \cdots + (u_{i_0} - u_{i_1}) = \\& u_{i_0} - u_{i_{k+1}} = u_i - u_s = u_i,\end{aligned}$$

În fiecare iterație **while** $w \notin \{i_0, \dots, i_{k-1}\}$ (altfel obținem un circuit de cost 0, în contradicție cu ipoteza (I)). (Cu notațiile din algoritmul de mai sus avem $u_i = u_{i_1} + a_{i_1i}$.)

(b) Fie $\bar{u}_i = a(P_{s_i}^*)$, $\forall i \in V$. Din demonstrația anterioară, $\bar{u}_i$, $i = \overline{1, n}$ satisface sistemul (B).

Presupunem că $u = (u_1, \dots, u_n) \neq (\bar{u}_1, \dots, \bar{u}_n) = \bar{u}$.

Rulăm algoritmul de la (a) pentru $\bar{u}_i$, $i = \overline{1, n}$ și fie $\bar{P}_{s_i}$, $i = \overline{1, n}$, drumurile care rezultă.

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Remarca 3

Dacă algoritmi care rezolvă sistemul de ecuații (B) ocolesc (prin întreținerea tabloului *before*) circuitele de cost 0, atunci problema P2 este rezolvată, chiar dacă se pierde unicitatea soluției. Astfel, acești algoritmi vor rezolva P2 în ipoteza

(I') $a(C) \geq 0$, pentru toate circuitele C din G .

Remarca 4

Dacă, în problemele P1 - P3, G este un graf și nu un digraf, putem folosi algoritmi pentru digrafuri înlocuind fiecare muchie a lui G cu o pereche simetrică de arce, fiecare cu același cost ca muchia. Această abordare funcționează doar pentru muchii de cost nenegativ (dacă o muchie are cost negativ, atunci 2-circuitul corespunzător format cu cele două arce simetrice are cost negativ, deci ipoteza (I') este încălcată).

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Exercițiul 1.

Spunem că un graf $G = (V, E)$ este rar dacă $m \leq cn^2 / \log n$ ($n = |V|, m = |E|$). Motivul este acela că putem reprezenta matricea de adiacență A a lui G folosind doar $\mathcal{O}(n^2 / \log n)$ spațiu de memorie așa încât răspunsul la întrebarea " $a(i, j) = 1?$ " să poată fi dat în $\mathcal{O}(1)$.

Descrieți o astfel de reprezentare.

* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Exercițiul 2.

Arătați că nu există o ordonare $e_1, e_2, \dots, e_{10}$ a muchiilor unui graf K_5 , așa încât: e_{10} și e_1 nu sunt adiacente și e_i și e_{i+1} nu sunt adiacente pentru orice $1 \leq i \leq 9$.

Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exercițiul 3. Fie $E = \{e_1, e_2, \dots, e_m\}$ o ordonare a muchiilor unui graf conex $G = (V, E)$ de ordin n . Pentru orice submulțime $A \subseteq E$ definim $x^A \in GF^m$ vectorul caracteristic m -dimensional al lui A : $x_i^A = 1 \Leftrightarrow e_i \in A$. (GF^m este spațiul vectorial m -dimensional 0 - 1 peste $\mathbb{Z}_2$.)
Arătați că:

- (a) submulțimea vectorilor caracteristici ai tuturor tăieturilor din G la care se adaugă vectorul nul este un subspațiu X al lui GF^m ;
- (b) submulțimea vectorilor caracteristici ai tuturor circuitelor din G generează un subspațiu, U , al lui GF^m care este ortogonal pe X ;
- (c) $\dim(X) \geq n - 1$;
- (d) $\dim(U) \geq m - n + 1$;
- (e) inegalitățile de mai sus sunt, de fapt, egalități.

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Exercițiul 4. Fie $G = (V, E)$ un graf de ordin n și dimensiune m cu matricea de adiacență A . Din mulțimea celor 2^m orientări posibile ale tuturor muchiilor sale alegem una și considerăm matricea de incidență nod-arc $Q \in \mathcal{M}_{n \times m}(\{-1, 0, 1\})$.

$$q_{ve} = \begin{cases} -1, & \text{dacă } v \text{ este extremitatea inițială a arcului } e \\ 1, & \text{dacă } v \text{ este extremitatea finală a arcului } e \\ 0, & \text{dacă } e \text{ nu este incident cu } v. \end{cases}$$

Arătați că $A + QQ^T$ este matrice diagonală și aflați interpretarea combinatorială a elementelor sale diagonale.

Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exercițiul 6. Fie $G = (S, T; E)$ un graf bipartit cu $V = S \cup T = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}$ și $E = \{e_1, e_2, \dots, e_m\}$. Fie $B = (b_{ij}) \in \mathcal{M}_{n \times m}(\{0, 1\})$ matricea de incidență a lui G , unde

$$b_{ij} = \begin{cases} 1, & \text{dacă } e_j \text{ este incidentă cu } v_i \\ 0, & \text{altfel} \end{cases}.$$

Arătați că $\det(M) \in \{-1, 0, 1\}$ pentru orice submatrice pătratică a lui B (i. e., B este o matrice total unimodulară).

Exercițiul 7. Fie G un graf cu n noduri și m muchii.

- Arătați că G este bipartit dacă și numai dacă G nu conține circuite (induse) impare.
- Descrieți un algoritm de complexitate timp $\mathcal{O}(n + m)$ care să decidă dacă un graf dat este bipartit. (Un algoritm pentru recunoașterea grafurilor bipartite.)

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Exercițiul 8. Fie M_G matricea de incidență muchie-nod a unui graf dat $G = (V, E)$, adică $M_G = (m_{ij})_{\substack{1 \leq i \leq m, \\ 1 \leq j \leq n}}$, unde

$$V = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}, E = \{e_1, e_2, \dots, e_m\}.$$

$$m_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{dacă } e_i \text{ este incidentă cu } v_j \\ 0 & \text{altfel} \end{cases}$$

- (a) Arătați că dacă T este un arbore, atunci prin îndepărtarea din M_T a unei coloane corespunzătoare unui nod dat se obține o matrice pătratică nesingulară.
- (b) Arătați că dacă C este un circuit, atunci M_C este matrice nesingulară dacă și numai dacă C este impar.

- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Exercițiul 9. Fie $G = (V, E)$ un graf cu n noduri și $m \geq 1$ muchii. Considerăm următorul algoritm:

```
 $G' \leftarrow G;$   
while  $(\exists u \in V(G') \text{ a. } \hat{\text{i.}} d_{G'}(u) < m/n)$  do  
     $G' \leftarrow G' - u;$   
return  $G';$ 
```

- Determinați complexitatea timp a unei implementări eficiente a acestui algoritm.
- Arătați că graful returnat, G' , este nenul (are și noduri, dar și muchii).
- Arătați că orice graf conține un drum de lungime cel puțin m/n .

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Exercițiul 10. Diametrul unui graf G este cea mai mare distanță dintre orice două noduri din G . Două noduri formează o **pereche de noduri diametral opuse** dacă distanța dintre ele este cât diametrul. Arătați că următorul algoritm determină pereche de noduri diametral opuse într-un arbore dat T :

- plecând dintr-un nod al lui T , parcurge *bfs* (Breadth First Search) arborele T ; fie u ultimul nod vizitat.
- mai parcurge o dată *bfs* arborele T plecând din nodul u ; fie v ultimul nod vizitat.
- returnează perechea (u, v) .

Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru

Exercițiul 11. Arătați că o parcurgere DFS poate fi utilizată pentru a determina un circuit par într-un graf 3-regulat în $\mathcal{O}(n)$.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Exercițiul 12.

- (a) Arătați că pentru un graf bipartit cu n noduri și m muchii avem $4m \leq n^2$.
- (b) Descrieți un algoritm de complexitate timp $\mathcal{O}(n + m)$ care să decidă dacă un graf dat (cu n noduri și m muchii) este complementul unui graf bipartit.

* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph

Exercițiul 13. Demonstrați că un graf G este bipartit dacă și numai dacă orice subgraf indus H al lui G satisface inegalitatea: $2\alpha(H) \geq |H|$.

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms

Exercițiul 14. Fie $G = (S, T; E)$ un graf bipartit și $X \in \{S, T\}$. G se numește **X -lanț** dacă nodurile lui X pot fi ordonate: $x_1, x_2, \dots, x_k$ ($|X| = k$) astfel ca

$$N_G(x_1) \supseteq N_G(x_2) \supseteq \dots \supseteq N_G(x_k)$$

- (a) Arătați că G este S -lanț dacă și numai dacă este T -lanț.
- (b) Să presupunem că G (care este bipartit) are ordinul n , dimensiunea m și este reprezentat folosind liste de adiacență. Descrieți un algoritm de recunoaștere a unui S -lanț de complexitate timp $\mathcal{O}(n + m)$.

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *

Exerciții pentru seminarul 4

C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms
* C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph
Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -

Exercițiul 15. Fie G un graf; notăm cu $b(G)$ graful obținut din G prin inserarea simultană a câte unui nou nod pe fiecare muchie a lui G .

- Arătați că $b(G)$ este graf bipartit.
- Demonstrați că $G \simeq H$ dacă și numai dacă $b(G) \simeq b(H)$. De aici deduceți că testarea izomorfismului între două grafuri poate fi redusă în timp polinomial la testarea izomorfismului între două grafuri bipartite.

Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C.

Exercițiul 16. Fie G un graf bipartit; arătați că G este conex dacă și numai dacă admite o singură bipartiție cu mulțimi stabile.

Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru -
Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru
- Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms * C. Croitoru - Graph Algorithms *